

hodnocení diplomové práce
diplomová práce
PSYCHICKÁ DEPRIVACE U DĚTÍ
A JEJÍ ODRAZ V TESTU BAREVNÉHO SÉMANTICKÉHO DIFERENCIÁLU

Michaela Veselá, 2005

Pedagogická fakulta University Karlovy v Praze
katedra pedagogické a školní psychologie

vedoucí diplomové práce : PhDr. Petr Goldmann

Ve své diplomové práci autorka zjišťuje možný diagnostický potenciál Testu barevného sémantického diferenciálu u dětí s problematikou psychické deprivace.

V teoretické části přináší autorka nejdříve přehled problematiky psychické deprivace a subdeprivace v dětském věku včetně jejich dopadů na rodinu dítěte. Dále přináší popis nejdůležitějších psychodiagnostických metod, které používají jako podnětu chromatické barvy. Nejvíce se zde věnuje Ščepichinovým barvovým testům Chromatický asociační experiment a Test barevného sémantického diferenciálu (TBSD) u dětí.

Ve výzkumné části, která je vedena kvalitativně, popisuje výzkumné otázky, týkající se použitelnosti testu TBSD pro mapování terapeutické úspěšnosti při práci s dětmi s emoční deprivací. Zde se zaměřila na srovnání výsledků testu v čase. Druhá část otázek se týkala rozdílů výsledků mezi zkoumanou a kontrolní skupinou. Třetí část se týkala školní praxe a použitelnosti testu ve škole.

Jako zkoumanou skupinu zvolila autorka 8 chlapců ze Střediska výchovné péče ve Slaném. V tomto zařízení jsou chlapci ve věku kolem třinácti let umístěni buď na vlastní žádost, nebo na žádost rodičů, kteří nezvládli výchovu dítěte. Doba pobytu je stejná, jako v diagnostickém ústavu. U chlapců z kontrolní skupiny uvádí autorka základní ilustrativní anamnestická data. Kontrolní skupinu tvořilo stejné množství chlapců, kteří byli vnějšími pozorovateli hodnoceni jako běžně adaptovaní, průměrně či mírně nadprůměrně inteligentní, věkově srovnatelní s chlapci zkoumané skupiny. Dětem byl zadán TBSD v rozmezí několika týdnů a doplněn řízeným rozhovorem. U kontrolní skupiny byli kontaktováni rovněž pedagogové a psychologové, kteří se podíleli na práci ve SVP.

Použité metody přijímali probandi v dobré spolupráci, použití testu TBSD nevnímali jako psychologické testování v běžném slova smyslu. V tom se ukazuje jedna z výhod použité techniky – není totiž vnímána jako metoda ohrožující či invazivní.

V TBSD přiřazuje proband určeným slovům barvy podle vlastního výběru. Z těchto barev v jiné části testové situace vybírá subjektivně příjemné a nepříjemné. Nejedná se tedy o apriorní předpoklad významu určité barvy, jak to ve spekulativní podobě nalézáme v jiných barvových testech. Ščepichin předpokládá souvislost mezi vnímání sympatií k určitým barvám a jejich přiřazování k padesáti konkrétním pojmům (např. matka, rodina, kamarádi, škola apod.). Proto bylo možné srovnat jak případný časový posun při dvojím zadání testu a srovnat pozitivní, resp. negativní postoje obou sledovaných skupin.

Výsledky výzkumu ukazují, že došlo k předpokládanému posunu chlapců kontrolní skupiny směrem ke kontrolní skupině. Zajímavý byl jev polarizace výsledků u chlapců ze SVP – postoje, vyjádřené na začátku pobytu se často vyhranily. Postoje ke školním problémům se u zkoumané skupiny ve druhém testování zhoršily a dosáhly tak hodnot skupiny kontrolní. Autorka u tohoto a dalších posunů diskutuje, zda tyto změny (byť k negativnímu hodnocení) nejsou realističtější a tak v životě umožňují aktivovat adaptivnější postoje a strategie.

Diplomandka zpracovala výzkumnou část práce velmi pečlivě, v rozsáhlém množství dat se dobře orientovala, vyvodila adekvátní závěry. Prokázala schopnost práce s klientem i schopnost sbírat, třdit a hodnotit data. Práce obsahuje i rozsáhlé přílohy, umožňující další výzkum.

Teoretická část je kvalifikovaně zpracovaná na podkladě studia 24 titulů literatury jak monografické, tak časopisecké. V literatuře je většina titulů z posledního desetiletí, 6 titulů je v angličtině.

Diplomová práce je kvalitně zpracovaná a přináší informace využitelné v psychologické praxi.

Navrhuji ohodnotit diplomovou práci známkou 1 : výborná.

19.1.2006

PhDr. Petr Goldmann

